

Asia: VN/13440/2019

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asetuksessa säädettäviin kunnan taloustietojen toimittamiseen sovellettaviin tietosisältöihin ja teknisiin kuvauksiin esitettävistä muutoksista koskien tilikautta 2022

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa yleisen lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Muutokset palveluluokitukseen

Käytättehän lausuessanne muutosesityksen numeroa liitteestä 1.

-

Muutokset eri raportointikokonaisuuksien tietosisältöihin

Käytättehän lausuessanne muutosesityksen numeroa liitteestä 1.

-

Muutokset teknisiin määritteisiin ja pakollisuuksiin

Käytättehän lausuessanne muutosesityksen numeroa liitteestä 1.

-

Uudet tietotarpeet ja raportointikokonaisuudet sekä niiden aiheuttamat laajennukset muihin raportointikokonaisuuksiin

Käytättehän lausuessanne muutosesityksen numeroa liitteestä 1.

Lausuntopyynnön liitteen 1 muutosesityksessä nro 86 esitetään lisättäväksi uusi raportointikokonaisuus KILMY, jonka johdosta esitetään myös liitteen 1 muutosesityksen nro 13 mukaista laajennusta TOLT-raportointikokonaisuuteen. Muutosesityksen 86 mukaan automatisoidussa raportoinnissa kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetietona esittämät

eriytetyt laskelmat markkinoilla tapahtuvasta taloudellisesta toiminnasta (kilpailulaki 30 d §) tulee raportoida Valtiokonttorille kunnan liikelaitoksen tilinpäätöskaavalla vastaavilla yksiköillä kuin ne tilinpäätöksessä esitetään. Ennen raportointia yksiköt tulee yksilöidä TOLT-raportointikokonaisuudessa, johon näin ollen esitetään tämän uuden raportointikokonaisuuden vaatimaa tiedonkeruumuutosta.

Kirjanpidon eriyttämissäännöksen eli kilpailulain (948/2011) 30 d §:n soveltaminen alkoi 1.1.2020. Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvasta julkisyhteisön toiminnasta tuli esittää ensimmäiset eriytetyt tuloslaskelmat vuoden 2020 tilinpäätöksissä.

Läpi kuntakentän ovat haasteena olleet tulkintaongelmat kilpailulain 30 d § soveltamisen suhteen käytännön tasolla. Tilannetta on hankaloittanut entisestään se, että viranomaistahoilta ei ole saatu konkreettisia soveltamisohjeita. Tulkinta-apua ja neuvontaa ei myöskään ole juurikaan ollut saatavilla. Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) verkkosivuilla todetaan seuraavasti: ”Säännöksen soveltamiskäytäntö kehittyy kuitenkin vasta tulevan tapauskäytännön myötä. KKV arvioi mahdollisen lisäohjeistuksen tarpeellisuutta sääntelyn soveltamisesta kertyvien kokemusten perusteella.” KKV:n Usein kysytyjä kysymyksiä kirjanpidon eriyttämisestä -sivulla ilmoitetaan, että ”[s]uuri osa KKV:lle tulleista kysymyksistä on liittynyt siihen, kuuluuko jokin toiminta eriytettäväksi säädettyyn toimintaan. Näihin kysymyksiin KKV ei voi ottaa ennakkollisesti kantaa ilman tapauskohtaista tutkintaa. Tapauksen yksityiskohtien selvittäminen kuuluu KKV:ssa vireille saatettujen tapausten tutkintaan, mutta se ei kuulu KKV:n neuvontaan.” Tapauskohtaista neuvontaa ei siis ole ollut mahdollista saada, ja säännöksen tulkintaan saadaan konkreettista ja selvyyttä vasta KKV:n ratkaisemien tapauksen myötä. KKV:n verkkosivuilta saatavilla oleva infoaneisto on luonteeltaan hyvin yleistä, eikä siitä saa apua käytännön tulkintatilanteisiin.

Koska eriyttämissäännöksen soveltamiseen liittyy edelleen huomattavaa epäselvyyttä ja täsmällinen ohjeistus puuttuu, ei ole perusteltua lisätä sen johdosta laadittuja eriytettyjä tuloslaskelmia ainakaan vielä tässä vaiheessa osaksi kuntien automaattista talousraportointia. Asiassa on annettava aikaa tulkintalinjan ja -ohjeistusten muodostumiselle ja täsmentymiselle. Kirjanpidon eriyttämissäännöksen soveltamisesta odotetaan laadittavan myös huomattavasti nykyistä konkreettisempia ohjeistuksia. Muutoin raportoitavan sisällön laatimisperusteet poikkeavat eri julkisyhteisöjen kesken liikaa toisistaan, eikä koottu data ole keskenään vertailukelpoista ja voi myös johtaa virheellisiin tulkintoihin ja päätelmiin. Lisäksi on syytä huomata, että kilpailulain 30 d § asettama raja eriyttämismäärä on vain 40 000 euroa. Voidaanko näitä tietoja todella pitää suuruusluokaltaan niin olennaisina, että ne on ylipäätään aiheellista liittää automaattiseen talousraportointiin? Kilpailuneutraliteettiongelmien syntymisen ehkäisy tavoite ja kilpailuneutraliteetin valvonnan tehostuminen tulevat toteutetuksi jo itsessään eriyttämismääränsä kautta, niiden kohdalla automaattisen talousraportoinnin tietosisältöjen laajentamisen tuskin voidaan katsoa tuovan lisäarvoa.

Lausuntopyyntöni liitteen 1 muutosesityksen 86 muutostarpeen perustelu -sarakeessa on mainittu uuden raportointikokonaisuuden perusteluksi seuraavaa: ” Valtiokonttorille raportoidaan tilinpäätökseen liitetyt eriytetyt laskelmat liikelaitoksen kaavalla muiden kuntien ja kuntayhtymien

kalenterivuotta koskevat tilinpäätöstietoja täydentävien taloustietojen kanssa toukokuun loppuun mennessä.” Ao. kohdassa ei näin ollen ole annettu esitetyille muutokselle varsinaista perustelua, vaan ehdotettu uudelle raportointikokonaisuudelle siinä noudatettava tuloslaskelmakaava ja aikataulu. Ehdotettaville muutoksille tulisi kyetä esittämään asianmukaiset perustelut.

Kaikkien automaattiseen talousraportointiin esitettävien muutosten suhteen on yleisesti todettava, että jokainen pienikin muutos aiheuttaa kustannuksia järjestelmiin vaadittavien muutosten ja uusien määrittelytöiden vuoksi. Kuntien ja kuntayhtymien talousraportoinnin automatisointi on aiheuttanut huomattavan suuria työmääriä sekä merkittäviä ja kalliita muutoksia talousjärjestelmiin, ja täydessä laajuudessaan kaikki automatisoidut raportointikokonaisuudet toteutetaan ensimmäistä kertaa vasta kuluvalta tilikaudelta 2021. Koska koko automaattinen talousraportointi on järjestelynä uusi ja aiheuttanut jo tähän mennessä huomattavia lisäkustannuksia, olisi tietosisältöihin, teknisiin määritteisiin ja pakollisuuksiin tehtävissä muutoksissa sekä etenkin kokonaan uusissa tietotarpeissa pidättäytyttävä lähivuosina ainoastaan ehdottoman välttämättömissä muutoksissa, jotta toiminnan olisi mahdollista vakiintua ja raportointivelvolliset pystyisivät panostamaan raportoitavien tietojen laatuun ja oikeellisuuteen jatkuvien muutosten toteuttamisen sijasta.

Tamlander Tiia
Mikkelin kaupunki - KH 14.6.2021 § 251